

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 337

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 21 aprilie 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 606 din 24 noiembrie 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 308 din Codul de procedură civilă	2–4
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
333. — Hotărâre pentru modificarea și completarea anexelor nr. 1 și 2 la Hotărârea Guvernului nr. 988/2021 privind stabilirea uniformei, a însemnelor distinctive și a formei și conținutului documentului de legitimare pentru personalul militar din unitățile aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne și din structurile subordonate acestuia	4–5
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
43. — Ordin al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 96/2014 privind aprobarea tarifelor aplicabile în domeniul sanitar-veterinar și pentru siguranța alimentelor, ca urmare a actualizării tarifelor în funcție de rata inflației din anul 2022	6–9
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 1 din 13 martie 2023 (Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii)	10–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 606

din 24 noiembrie 2022

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 308 din Codul de procedură civilă

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Laura-Iuliana Scântei	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 308 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Maria Cristina Popescu și Ana Violeta Popescu în Dosarul nr. 30.261/300/2016 al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 664D/2019.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, apreciind că autoarele acesteia formulează critici referitoare la modalitatea de interpretare și aplicare a textelor de lege supuse controlului de constituționalitate. În acest sens, precizează că trebuie avută în vedere Decizia nr. 31 din 24 iunie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, care a fost sesizată în aceeași cauză în care a fost invocată și prezenta excepție de neconstituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 12 martie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 30.261/300/2016, **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 308 din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Maria Cristina Popescu și Ana Violeta Popescu într-o acțiune prin care s-a solicitat constatarea faptului că un certificat de moștenitor atestă o situație ce nu corespunde realității.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține că prevederile legale criticate nu sunt clare, predictibile și neechivoce, astfel încât să elimine orice confuzie în procesul de interpretare și aplicare. În prezent, din coroborarea textului de lege supus controlului de constituționalitate cu dispozițiile art. 289 și 292 din Codul penal din 1968 și ale art. 25 alin. (3) din actualul Cod de procedură penală rezultă că instanța civilă nu are competența materială să constate ea însăși că acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare ori nu poate continua, ci este necesar ca, anterior, această împrejurare să fi fost reținută de un organ penal. Totodată, instanța civilă nu poate cerceta falsul prin orice mijloace de probă în cazul în care autorul falsului nu a fost identificat sau a fost identificat doar parțial. În aceste condiții, instanța civilă va fi obligată să respingă o acțiune întemeiată pe art. 308 din Codul de procedură civilă.

6. Autoarele excepției arată că au solicitat stabilirea falsului în ceea ce privește un certificat de moștenitor emis în anul 1981, document care atestă în fals o situație care nu corespunde realității cu privire atât la moștenitor, cât și la masa succesorală. Or, instanța civilă are competența să cerceteze doar falsul material în înscrisuri sub semnătură privată sau înscrisuri autentice prevăzute la art. 301—307 din Codul de procedură civilă, nu și falsul în declarații și falsul intelectual, restrângând în mod nelegal noțiunea de fals prevăzută în legea penală, care include și art. 321 — *Falsul intelectual* (reglementat anterior în art. 289 din Codul penal din 1968) și art. 326 — *Falsul în declarații* (reglementat anterior în art. 292 din Codul penal din 1968). Așadar, instanța civilă nu poate desființa falsul doar în baza art. 308 din Codul de procedură civilă.

7. **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată din perspectiva art. 1 alin. (5) din Constituție, deoarece existența în paralel a două proceduri, una cuprinsă în Codul de procedură penală — care dă în competența instanței penale pronunțarea cu privire la desființarea unui înscris pretins falsificat, respectiv una cuprinsă în Codul de procedură civilă — care dă în competența instanței civile cercetarea falsului, încalcă cerințele constituționale de claritate, precizie și previzibilitate pe care trebuie să le îndeplinească un text de lege. În acest sens, invocă și paragrafele 53 și 54 din Decizia nr. 166 din 17 martie 2015, prin care Curtea Constituțională a constatat că, în ceea ce privește dispozițiile art. 308 din Codul de procedură civilă, legiuitorul nu și-a respectat obligația de a adopta norme clare, predictibile și neechivoce, care să elimine orice confuzie în procesul de interpretare și aplicare a acestora; în schimb, a constatat compatibilitatea cu prevederile art. 126 alin. (2) din Constituție a dispozițiilor din Codul de procedură penală care dau în competența judecătorului de cameră preliminară soluționarea sesizărilor având ca obiect desființarea unui înscris.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 308 — *Cercetarea falsului de către instanța civilă* din Codul de procedură civilă, care au următorul cuprins: „*În cazul în care, potrivit legii, acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare ori nu poate continua, cercetarea falsului se va face de către instanța civilă, prin orice mijloace de probă.*”

12. În opinia autoarelor excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (5) privind principiul legalității, în componenta referitoare la calitatea normelor, art. 21 alin. (1)—(3) privind dreptul de acces liber la justiție și dreptul la un proces echitabil și art. 126 alin. (1) și (2) privind realizarea justiției prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege și, respectiv, privind stabilirea exclusiv prin lege a competenței instanțelor judecătorești și a procedurii de judecată.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că dispozițiile art. 308 din Codul de procedură civilă trebuie privite sistematic, în ansamblul reglementării, fiind relevant faptul că au fost plasate de legiuitor imediat după prevederile art. 307 care reglementează situația în care partea care a prezentat un înscris denunțat ca fals, conform art. 304, stăruie totuși să se folosească de acesta, deși denunțarea ca fals nu a fost retrasă. În acest caz, dacă este indicat autorul falsului sau complicele acestuia, instanța poate suspenda judecarea procesului, înaintând de îndată înscrisul denunțat ca fals parchetului competent, pentru cercetarea falsului, împreună cu procesul-verbal ce se va încheia în acest scop. Prevederile art. 308 din Codul de procedură civilă vin în continuarea acestei ipoteze, aplicându-se în mod subsidiar și stabilind că cercetarea falsului se va face de către instanța civilă dacă acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare ori nu poate continua.

14. Potrivit art. 16 din Codul de procedură penală, acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă fapta nu există; fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege; nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea; există o cauză justificativă sau de neimputabilitate; lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale; a intervenit amnistia sau prescripția, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică; a fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii; există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege; există autoritate de lucru judecat; a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii.

15. Așadar, condiția esențială pentru incidența dispozițiilor art. 308 din Codul de procedură civilă, criticate în cauză, o constituie preexistența unei cercetări de natură penală a falsului, prin care să se fi constatat existența uneia din cauzele menționate de art. 16 din Codul de procedură penală. Ipoteza art. 549¹ — *Procedura de confiscare sau de desființare a unui înscris în cazul clasării* din Codul de procedură penală, invocată, de asemenea, în cauză, intervine doar în cazul în care procurorul a dispus clasarea sau renunțarea la urmărirea penală, confirmată de judecătorul de cameră preliminară, și sesizarea judecătorului de cameră preliminară în vederea luării măsurii de siguranță a confiscării speciale sau a desființării unui înscris. În această situație, judecătorul de cameră preliminară are competența de a desființa înscrisul. Spre deosebire de această variantă, odată constatat falsul, instanța civilă nu va putea desființa înscrisul, ci doar îl va îndepărta din ansamblul probator, neținând seama de cele atestate de acesta. Astfel se evită suprapunerea de competențe între instanța civilă și cea penală.

16. În cauza de față, prin acțiunea introductivă, reclamantele au solicitat unei instanțe civile (Judecătoria Sectorului 2 București) să constate că un certificat de moștenitor emis în anul 1981, autentificat de un notar public, atestă o situație care nu corespunde realității, și anume atestă în fals cu privire la calitatea unei persoane de moștenitor legal al defunctului. Au solicitat, totodată, instanței să cerceteze falsul în baza art. 308

din Codul de procedură civilă, întrucât acțiunea penală nu mai poate fi pusă în mișcare având în vedere că a intervenit prescripția. Reclamantele au susținut săvârșirea infracțiunilor de fals intelectual (reglementat de art. 289 din Codul penal din 1968, respectiv de art. 321 din actualul Cod penal) și fals în declarații (reglementat anterior în art. 292 din Codul penal din 1968, respectiv în art. 326 din actualul Cod penal).

17. Curtea observă că art. 308 din Codul de procedură civilă, criticat în cauză, face parte din pct. IX. *Verificarea înscrisurilor*, cuprins, la rândul său, în §2. *Dovada cu înscrisuri*, parte din subsecțiunea a 3-a — *Probele*, inclusă în secțiunea a 2-a — *Cercetarea procesului* din capitolul II — *Judecata* al titlului I din cartea a II-a. Așadar, textul de lege supus controlului de constituționalitate este integrat în ansamblul regulilor procedurale dedicate administrării probelor într-un proces civil.

18. Prin urmare, cercetarea falsului de către instanța civilă are loc atunci când există deja un cadru procesual, declanșat și configurat prin investirea instanței cu soluționarea unui litigiu principal, cercetarea falsului constituind o procedură incidentală în cadrul acestuia. Or, în speță, reclamantele s-au adresat instanței civile direct cu o cerere de constatare a falsului în ceea ce privește conținutul unui certificat de moștenitor. Art. 35 din Codul de procedură civilă reglementează acțiunea în constatare, în baza căreia persoanele care justifică un interes se pot adresa instanțelor civile pentru a cere constatarea existenței sau inexistenței unui drept. Autoarele prezentei excepții de neconstituționalitate, reclamante în cauză, au sesizat însă instanța de fond exclusiv în vederea constatării falsului, fără să solicite recunoașterea unui drept în favoarea acestora sau inexistenței unui drept în favoarea altor persoane. Din această perspectivă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 308 din Codul de procedură civilă apare ca inadmisibilă, neavând legătură cu obiectul cauzei.

19. De altfel, și Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, care, în aceeași cauză, a fost chemată să lămurească dacă, în interpretarea art. 308 din Codul de procedură civilă, coroborat cu art. 549¹ din Codul de procedură penală, competența de a cerceta falsul aparține instanței civile sau instanței penale, a respins, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de aceeași instanță care a sesizat și Curtea Constituțională cu soluționarea prezentei excepții. Motivul respingerii ca inadmisibilă a constatat în faptul că în cauză nu s-a solicitat și desființarea înscrisului pretins fals, ci doar constatarea săvârșirii falsului, ceea ce a demonstrat nefinalizarea cerinței privind existența unui raport de dependență între chestiunea de drept ce face obiectul sesizării și soluția pe fond a cauzei (Decizia nr. 31 din 24 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 858 din 24 octombrie 2019).

20. Alături de cauza de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate izvorâtă din prevederile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, mai sus menționată, Curtea observă, în același timp, că autoarele acesteia critică soluția legislativă potrivit căreia instanța civilă nu are competența materială să constate ea însăși că acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare ori nu poate continua, ci este necesar ca, anterior, să se fi reținut acest aspect de un organ penal; că instanța civilă nu poate cerceta falsul prin orice mijloace de probă în cazul în care autorul falsului nu a fost identificat sau a fost identificat doar parțial și că instanța civilă are competența să cerceteze doar falsul material în înscrisuri sub semnătură privată sau înscrisuri autentice prevăzute la art. 301—307 din Codul de procedură civilă, nu și falsul în declarații și falsul intelectual. Așadar, autoarele excepției sunt nemulțumite de actuala viziune a legiuitorului și, raportându-și critica exclusiv la dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, tind ca prin intermediul controlului de constituționalitate să se extindă competența instanțelor civile, în sensul arătat. Or, în jurisprudența sa (a se vedea, de exemplu, Decizia nr. 548 din 7 iulie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 921 din 9 octombrie 2020, paragrafele 17 și 18), Curtea Constituțională a apreciat că examinarea excepției

de neconstituționalitate care vizează o modificare a soluției legislative, precum și a modului în care sunt interpretate și aplicate prevederile legale de către instanțele judecătorești excedează competenței Curții Constituționale, care, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, se pronunță numai asupra problemelor de drept, fără a putea modifica sau completa prevederile legale supuse controlului.

21. Modul de interpretare a unor texte de lege, ca fază a procesului de aplicare a legii, intră în competența instanțelor de judecată, iar nu a instanței constituționale. Problema privind interpretarea textelor de lege criticate, la nivelul practicii judiciare, nu se circumscrie în mod strict sferei controlului de constituționalitate. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, dacă în privința normei de referință, și anume Constituția, Curtea este unica autoritate jurisdicțională care are competența de a o

interpreta, în privința normelor supuse controlului de constituționalitate, interpretarea este realizată de instanțele judecătorești, conform art. 126 alin. (1) din Constituție, iar pentru ca textele legale să poată forma obiect al controlului de constituționalitate în interpretarea dată de instanțele judecătorești, aceasta trebuie să fie una general acceptată — putându-se realiza prin pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unor hotărâri prealabile sau în soluționarea unor recursuri în interesul legii, fie printr-o practică judiciară constantă — sau de un anumit nivel de acceptare la nivelul practicii judecătorești (a se vedea Decizia nr. 276 din 10 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 572 din 28 iulie 2016, paragraful 20, sau Decizia nr. 841 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 12 februarie 2016, paragrafele 29 și 30).

22. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 308 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Maria Cristina Popescu și Ana Violeta Popescu în Dosarul nr. 30.261/300/2016 al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă. Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 24 noiembrie 2022.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

pentru modificarea și completarea anexelor nr. 1 și 2 la Hotărârea Guvernului nr. 988/2021 privind stabilirea uniformei, a însemnelor distinctive și a formei și conținutului documentului de legitimare pentru personalul militar din unitățile aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne și din structurile subordonate acestuia

Având în vedere prevederile art. 1 și 2 din Ordonanța Guvernului nr. 51/1994 privind drepturile de echipament și materiale de resortul echipamentului, în timp de pace, ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 143/1994, cu modificările ulterioare, ale art. 9 lit. b) și art. 109 alin. 1 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Anexele nr. 1 și 2 la Hotărârea Guvernului nr. 988/2021 privind stabilirea uniformei, a însemnelor distinctive și a formei și conținutului documentului de legitimare pentru personalul militar din unitățile aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne și din structurile subordonate acestuia, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 931 din 29 septembrie 2021, se modifică și se completează după cum urmează:

1. **La anexa nr. 1, capitolul I se modifică și va avea următorul cuprins:**

„CAPITOLUL I

Însemnul de grad și semnul de armă

Însemnul de grad militar pentru personalul militar din unitățile aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne și din

structurile subordonate acestuia este reprezentat de stele pentru generali, trese pentru ofițeri și galoane pentru maiștri militari și subofițeri, brodate pe un suport în formă dreptunghiulară, confecționat din material textil.

Însemnul de grad militar pentru personalul militar din structurile funcționale aflate în componența Departamentului pentru Situații de Urgență este reprezentat de stele pentru generali, trese pentru ofițeri și galoane pentru maiștri militari și subofițeri, brodate pe un suport în formă dreptunghiulară confecționat din material textil cu terminațiile lățimii brodate cu fir roșu-purpură.

Semnul de armă pentru personalul militar din unitățile aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne și din structurile subordonate acestuia este realizat prin brodere și reprezintă un scut de culoare

albastră în interiorul căruia sunt brodate, în culoarea galbenă, două ramuri de stejar având între ele literele «MAI».

Pentru structurile funcționale aflate în componența Departamentului pentru Situații de Urgență, semnul de armă este realizat prin brodare și reprezintă un scut care conține: pe argint, o turtă portocalie, încărcată cu un triunghi albastru, alezat; pe purpuriu, două topoare încrucișate în săritoare, suprapuse de o cască de pompier așezată din profil; dedesubt o grenadă explodând, de la care pornesc în dreapta și stânga

ramuri de stejar, totul de argint; pe purpuriu, un baston, cu extremitatea superioară în semicerc, care se îngustează înspre partea de jos, poziționat în pal și pe care este încolăcit un șarpe, cu capul conturnat; pe argint, o acvilă albastră, redată din față, cu aripile deschise și ridicate în sus, cu capul întors spre aripa dreaptă, cu ciocul și ghearele roșii.

Semnul de armă se aplică la mijlocul lățimii suportului, pe lățime și la 5 mm de capătul interior.”

2. La anexa nr. 1, capitolul IV se modifică și va avea următorul cuprins:

„CAPITOLUL IV

Culorile principalelor articole de echipament ale personalului militar din unitățile aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne și din structurile subordonate acestuia

Categoria de personal	Ținuta	Articole de echipament												
		Șapcă, basc, bonetă, căciulă	Veston, frac	Scurtă, bluzon, manta de ploaie	Pantaloni	Pulover	Cămașă	Cămașă-bluză	Tricou	Cravată, papion	Scurtă de serviciu, costum unic, costum izoterm, costum de protecție intemperii	Pantofi, bocanci, ghete	Centură, curea	Accesorii
Generali, ofițeri, maiștri militari și subofițeri														
Generali și ofițeri	Ceremonie	Negru/Alb	Negru/Alb	Negru	Negru/Alb	—	Alb	—	—	Negru	—	Negru/Alb	Alb-argintiu	Alb/Argintiu
	Reprezentare	Bleumarin/Roșu-purpură	Bleumarin	Bleumarin	Bleumarin	Bleumarin	Bleu/Alb	Bleu/Alb	—	Bleumarin	—	Negru	Negru	Alb/Argintiu
	Serviciu	Bleumarin/Roșu-purpură	—	—	Bleumarin	—	—	Bleu	Bleu	—	Bleumarin	Negru	Negru	Alb/Argintiu
Maiștri militari și subofițeri	Reprezentare	Bleumarin/Roșu-purpură	Bleumarin	Bleumarin	Bleumarin	Bleumarin	Bleu/Alb	Bleu/Alb	—	Bleumarin	—	Negru	Negru	Alb/Argintiu
	Serviciu	Bleumarin/Roșu-purpură	—	—	Bleumarin	—	—	Bleu	Bleu	—	Bleumarin	Negru	Negru	Alb/Argintiu”

3. La anexa nr. 2 Norma nr. 3 lit. A nr. crt. 2, la rubrica „Observații” se introduce mențiunea „Se poate asigura bonetă.”

4. La anexa nr. 2 Norma nr. 5 pct. I, după nr. crt. 14 se introduc două numere curente, nr. crt. 15 și 16, cu următorul cuprins:

Nr. crt.	Denumirea articolelor de echipament	U.M.	Prevederi		Observații
			Cantitate	Durata (ani)	
0	1	2	3	4	5
I. Materiale pentru instrucție, aplicații, manevre și alte misiuni					
„15.	Bluzon	buc.	1	înv.	
16.	Pantaloni pentru intervenție/tactici	buc.	1	înv.”	

PRIM-MINISTRU
NICOLAE-IONEL CIUCĂ

Contrasemnează:
Ministrul afacerilor interne,
Lucian Nicolae Bode
Ministrul finanțelor,
Adrian Căciu

București, 12 aprilie 2023.
Nr. 333.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

AUTORITATEA NAȚIONALĂ SANITARĂ VETERINARĂ ȘI PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR

ORDIN

pentru modificarea Ordinului președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 96/2014 privind aprobarea tarifelor aplicabile în domeniul sanitar-veterinar și pentru siguranța alimentelor, ca urmare a actualizării tarifelor în funcție de rata inflației din anul 2022

Văzând Referatul de aprobare nr. 203 din 17.01.2023, întocmit de Direcția economică din cadrul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor,

având în vedere prevederile art. 10 lit. b), ale art. 18 alin. (5), precum și ale art. 48 alin. (7) din Ordonanța Guvernului nr. 42/2004 privind organizarea activității sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 215/2004, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 3 alin. (3) și art. 4 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 1.415/2009 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor și a unităților din subordinea acesteia, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor emite următorul ordin:

Art. I. — Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 96/2014 privind aprobarea tarifelor aplicabile în domeniul sanitar-veterinar și pentru siguranța alimentelor, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 611 și 611 bis din 18 august 2014, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează, în urma actualizării tarifelor în funcție de rata inflației din anul 2022¹:

1. La anexa nr. 2, literele B și C vor avea următorul cuprins:

„B. Tarif pentru controalele veterinare executate asupra operațiunilor de export la punctele de trecere a frontierei de stat, asupra mărfurilor supuse controlului veterinar

Nr. crt.	Acțiunea efectuată	Tarif/mijloc de transport — lei —
1	Verificarea documentelor sanitar-veterinare însoțitoare și a îndeplinirii condițiilor sanitar-veterinare de export a mărfurilor supuse controalelor sanitar-veterinare de frontieră	54

C. Tarif pentru asistența sanitar-veterinară acordată în posturile de trecere a frontierei

Nr. crt.	Acțiunea efectuată	Tarif/acțiune — lei —
1	Acordarea asistenței veterinare animalelor de companie, în timpul călătoriei, la solicitarea proprietarului	79”

2. La anexa nr. 3, literele B, C, D și E vor avea următorul cuprins:

„B. Tarif pentru cheltuielile de personal care desfășoară activitatea de control oficial în unitățile de prelucrare, procesare, depozitare, transport, valorificare și comercializare a produselor și subproduselor alimentare de origine nonanimală

Nr. crt.	Etapele aferente realizării unui control oficial în domeniul alimentar	Cheltuieli pentru salariu/persoană/h (lei)	Cheltuieli necesare perfecționării/persoană/h (lei)	Total cheltuieli/h (lei)
1	Pregătirea controlului, studierea facilităților și documentației deținute de operatorii economici, astfel încât să fie capabili să își îndeplinească atribuțiile în mod adecvat	27	1	28
2	Realizarea controlului	27	1	28
3	Analiza activității de control și stabilirea concluziilor	27	1	28
	TOTAL	81	3	84

¹ Inflația a fost calculată pentru perioada ianuarie—decembrie 2022 sau data intrării în vigoare a tarifului — decembrie 2022 pentru tarifele intrate în vigoare în anul 2022.

C. Tarif pentru acțiunile de prelevare de probe efectuate în vederea controlului oficial al alimentelor de origine nonanimală

	Loturi ≤ 15 tone — lei —	Loturi > 15 tone — lei —
Distanța până la locul de prelevare ≤ 80 km	83	99
Distanța până la locul de prelevare > 80 km	115	123

D. Tarif pentru înregistrarea sanitar-veterinară și pentru siguranța alimentelor a unităților de vânzare directă sau vânzare cu amănuntul

Nr. crt.	Unitatea	Tariful de înregistrare — lei/unitate —
1	Carne, lapte și produse din lapte: carmangerie, măcelărie, centru de sacrificare a păsărilor și/sau a lagomorfelor la nivelul fermei sau al exploatației, centru de prelucrare a laptelui	425
	Exploatație de producție a laptelui	11
	Activități de vânzare directă a produselor primare de origine animală în cantități mici, cu excepția vânzării directe a laptelui crud prin intermediul automatelor	11
	Automat de vânzare a laptelui	56
	Centru de colectare a vânatului sălbatic	283
2	Pește și produse din pescuit, miere și alte produse din miere și ouă de consum: centru de prelucrare a peștelui integrat în ferma de acvacultură, magazin de desfacere a peștelui, pescărie, centru de colectare a batracienilor, gasteropodelor, crustaceelor, punct de debarcare, centru de extracție, colectare a mierii și a altor produse apicole, centru de colectare a ouălor	283
	Ambarcațiune de pescuit, stupină, magazin de desfacere a mierii de albine și a altor produse apicole	142
3	Unități de alimentație publică și unități de comercializare a alimentelor și unități care desfășoară alte activități în domeniu: unitate de alimentație publică, laborator de cofetărie și/sau patiserie, pensiune turistică, unitate de vânzare prin internet, stație de spălare și dezinfecție a mijloacelor de transport; alte unități de vânzare cu amănuntul	425
	Pizzerie, cantină, cofetărie/patiserie, magazin alimentar, depozit alimentar, catering	283
	Automate de vânzare a produselor alimentare	
	a) înregistrare pentru 1—50 de automate	406
	b) înregistrare pentru 51—100 de automate	557
	c) înregistrare pentru 101—500 de automate	705
	d) înregistrare pentru 501—1.000 de automate	913
	e) înregistrare pentru mai mult de 1.000 de automate	1.209
	Târg/Expoziție de produse alimentare, piața angro de legume—fructe	403
	Puncte gastronomice locale	125
	Unități mobile de comercializare a alimentelor	283
	Hipermarket/Supermarket	710
4	Activități de prelucrare și conservare a fructelor și legumelor Unități de prelucrare a cartofilor și de producție a produselor din cartofi în scop alimentar	283
	Unități de conservare și fabricare a sucurilor/concentratelor de fructe și legume	283
	Unități de fabricare a produselor alimentare din fructe și legume (inclusiv gemuri, marmelade și jeleuri)	283
5	Activități de fabricare a uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale Unități pentru producția și prelucrarea uleiurilor vegetale brute și rafinate	407
	Unități pentru fabricarea margarinei, a amestecurilor pentru tartine și a grăsimilor de gătit combinate	425
	Unități pentru producția făinii oleaginoase nedegresate	283
6	Activități de fabricare a produselor de morărit, amidonului și produselor din amidon Unități de morărit și măcinat	283
	Unități pentru fabricarea cerealelor pentru micul-dejun și a premixurilor	425
	Unități pentru fabricarea amidonului, glutenului, a glucozei, siropului de glucoză și a maltozei	283
	Unități pentru măcinarea legumelor	283

Nr. crt.	Unitatea	Tariful de înregistrare — lei/unitate —
7	Activități de fabricare a altor produse alimentare Unități pentru fabricarea pâinii, produselor proaspete și conservate de patiserie, produselor proaspete și uscate de panificație, plăcintelor, checurilor, tartelor, biscuiților, pișcoturilor, prăjiturilor conservate, fabricarea produselor pentru gustări dulci sau sărate etc.	425
	Unități pentru fabricarea zahărului, a produselor zaharoase, gumei de mestecat, a ciocolatei și produselor din cacao etc.	425
	Unități pentru fabricarea macaroanelor, tăiețeiilor, cușcușului, pastelor făinoase și a altor produse făinoase similare	283
	Unități pentru prelucrarea cafelei, ceaiului și fabricarea condimentelor	425
	Unități pentru fabricarea preparatelor alimentare omogenizate și alimentelor dietetice	425
	Unități pentru fabricarea produselor alimentare congelate	283
	Unități pentru fabricarea altor produse alimentare de origine nonanimală neclasificate în altă parte	283
	Unități de fabricare a produselor alimentare confiate/deshidratate (legume, fructe, coji de fructe și alte părți de plante — confiate, deshidratate, uscate, glasate sau cristalizate)	283
	Unități pentru producția, procesarea și comercializarea ciupercilor	283
8.	Activități de fabricare a băuturilor Unități pentru fabricarea alcoolului etilic de fermentație și a băuturilor alcoolice distilate	425
	Unități pentru fabricarea vinului, cidrului și a altor vinuri din fructe	425
	Unități pentru fabricarea berii, a malțului și a altor băuturi nedistilate obținute prin fermentație	425
	Unități pentru fabricarea de ape minerale și băuturi răcoritoare nealcoolice	425
9.	Alte activități Unități de ambalare și/sau îmbuteliere a produselor alimentare de origine nonanimală; sifonărie	283
	Unități de fabricare a înghețatei	283
	Unități de fabricare a gheții alimentare	283
	Depozit alimentar/frigorific pentru produse de origine nonanimală	425
	Depozit pentru semințe de consum	283
	Unități de comercializare a produselor alimentare de origine nonanimală congelate	425
	Mijloc de transport al produselor de origine nonanimală	142

E. Tarif pentru activitatea de control oficial sanitar-veterinar în unitățile de neutralizare a subproduselor de origine animală și a produselor derivate, autorizate sanitar-veterinar potrivit legislației în vigoare

Nr. crt.	Denumirea activității, conform Clasificării activităților din economia națională	Denumirea unității conform legislației specifice	Tariful
1	Colectarea deșeurilor nepericuloase Tratarea și eliminarea deșeurilor nepericuloase	Unități de procesare a subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman, de categoriile 1, 2 și 3 — art. 24 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 1.069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1.774/2002 și art. 9 lit. (b) și (c) din Regulamentul (UE) nr. 142/2011 al Comisiei din 25 februarie 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1.069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de punere în aplicare a Directivei 97/78/CE a Consiliului în ceea ce privește anumite probe și produse care sunt scutite de la controalele sanitar-veterinare la frontieră în conformitate cu directiva menționată	8 lei/tonă"
2	Colectarea deșeurilor nepericuloase Tratarea și eliminarea deșeurilor nepericuloase	Unități de incinerare a subproduselor de origine animală și a produselor derivate care nu sunt destinate consumului uman, de categoriile 1, 2 și 3 — art. 24 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 1.069/2009	
3	Colectarea deșeurilor nepericuloase Tratarea și eliminarea deșeurilor nepericuloase	Unități de coincinerare a subproduselor de origine animală și a produselor derivate care nu sunt destinate consumului uman, de categoriile 1, 2 și 3 — art. 24 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (CE) nr. 1.069/2009	
4	Colectarea deșeurilor nepericuloase Tratarea și eliminarea deșeurilor nepericuloase	Unități de combustie a subproduselor de origine animală și a produselor derivate care nu sunt destinate consumului uman, de categoriile 1, 2 și 3 — art. 24 alin. (1) lit. (d) din Regulamentul (CE) nr. 1.069/2009 și cap. IV și V din anexa III la Regulamentul (CE) nr. 142/2011	
5	Fabricarea preparatelor pentru hrana animalelor de companie	Unități pentru producția hranei animalelor de companie — art. 24 alin. (1) lit. (e) din Regulamentul (CE) nr. 1.069/2009	

Nr. crt.	Denumirea activității, conform Clasificării activităților din economia națională	Denumirea unității conform legislației specifice	Tariful
6	Colectarea deșeurilor nepericuloase Tratarea și eliminarea deșeurilor nepericuloase	Unități pentru producția îngrășămintelor organice și a amelioratorilor de sol obținuți prin prelucrarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate care nu sunt destinate consumului uman — art. 24 alin. (1) lit. (f) din Regulamentul (CE) nr. 1.069/2009	
7	Colectarea deșeurilor nepericuloase Tratarea și eliminarea deșeurilor nepericuloase	Unități pentru producția de biogaz obținut prin prelucrarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate care nu sunt destinate consumului uman — art. 24 alin. (1) lit. (g) din Regulamentul (CE) nr. 1.069/2009, cu excepția unităților pentru producția de biogaz prin utilizarea gunoiului de grajd	
8	Colectarea deșeurilor nepericuloase Tratarea și eliminarea deșeurilor nepericuloase	Unități pentru producția de compost obținut prin prelucrarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate care nu sunt destinate consumului uman — art. 24 alin. (1) lit. (g) din Regulamentul (CE) nr. 1.069/2009, cu excepția unităților pentru producția de compost obținut din gunoi de grajd	
9	Colectarea deșeurilor nepericuloase Depozitări	Unități pentru manipularea subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman — art. 24 alin. (1) lit. (h) din Regulamentul (CE) nr. 1.069/2009	
10	Colectarea deșeurilor nepericuloase	Unități pentru depozitarea subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman — art. 24 alin. (1) lit. (i) din Regulamentul (CE) nr. 1.069/2009, cu excepția unităților destinate depozitării gunoiului de grajd	
11	Colectarea deșeurilor nepericuloase	Unități pentru depozitarea produselor derivate care nu sunt destinate consumului uman — art. 24 alin. (1) lit. (j) din Regulamentul (CE) nr. 1.069/2009	
12	Prelucrarea și conservarea cărnii	Unități de abatorizare/tranșare care dețin autorizație sanitar-veterinară pentru sacrificarea rumegătoarelor și a nerumegătoarelor, conform Regulamentului (CE) nr. 853/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 de stabilire a unor norme specifice de igienă care se aplică alimentelor de origine animală, și care expediază materii de categoria 3 provenite de la nerumegătoare pentru producția de proteine animale prelucrate destinate producției furajelor combinate pentru animalele de acvacultură	
13	Colectarea deșeurilor nepericuloase Tratarea și eliminarea deșeurilor nepericuloase	Unități de procesare de categoria 3, autorizate sanitar-veterinar, conform Regulamentului (CE) nr. 1.069/2009, care utilizează materii de categoria 3 provenite de la rumegătoare și nerumegătoare pentru producția de proteine animale prelucrate și care produc proteine animale prelucrate provenite de la animale nerumegătoare, în scopul utilizării acestora pentru producția de furaje combinate destinate animalelor de acvacultură	
14	Colectarea deșeurilor nepericuloase Tratarea și eliminarea deșeurilor nepericuloase	Cimitir pentru animale de companie	

3. Anexele nr. 1, 4, 5, 6, 7 și 8 se modifică și înlocuiesc cu anexele nr. 1—6.

Art. II. — Anexele nr. 1—6*) fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor,
Alexandru Nicolae Bociu

București, 20 martie 2023.

Nr. 43.

*) Anexele nr. 1—6 se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 337 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul din șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, București.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 1

din 13 martie 2023

Dosar nr. 9/1/2023

Corina-Alina Corbu	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici	— președintele Secției I civile
Marian Budă	— președintele Secției a II-a civile
Mariana Constantinescu	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Andrei Claudiu Rus	— președintele Secției penale
Eugenia Pușcașiu	— judecător la Secția I civilă
Mirela Vișan	— judecător la Secția I civilă
Mariana Hortolomei	— judecător la Secția I civilă
Cristina Truțescu	— judecător la Secția I civilă
Cristina Petronela Văleanu	— judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Ponea	— judecător la Secția I civilă
Beatrice Ioana Nestor	— judecător la Secția I civilă
Irina Alexandra Boldea	— judecător la Secția I civilă
Petronela Iulia Nițu	— judecător la Secția a II-a civilă
Virginia Florentina Duminecă	— judecător la Secția a II-a civilă
Adina Oana Surdu	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Trănica Teau	— judecător la Secția a II-a civilă
Mărioara Isailă	— judecător la Secția a II-a civilă
Diana Manole	— judecător la Secția a II-a civilă
Mirela Polițeanu	— judecător la Secția a II-a civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Horațiu Pătrașcu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Elena Gherasim	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Dan Andrei Enescu	— judecător la Secția penală
Constantin Epure	— judecător la Secția penală

1. Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 9/1/2023 este legal constituit conform dispozițiilor art. 516 alin. (2) din Codul de procedură civilă și ale art. 34 alin. (3) lit. a) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror-șef al Secției judiciare, Antonia Eleonora Constantin.

4. La ședința de judecată participă domnul Cristian Balacciu, magistrat-asistent în cadrul Secțiilor Unite, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 35 din Regulament.

5. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii ia în examinare recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București ce formează obiectul Dosarului nr. 9/1/2023.

6. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că au fost depuse la dosar raportul întocmit de judecătorii-raportori și punctul de vedere al procurorului general.

7. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului, acordă cuvântul asupra recursului în interesul legii reprezentantului procurorului general.

8. Doamna procuror Antonia Eleonora Constantin apreciază că a doua orientare jurisprudențială este în litera și în spiritul legii. Astfel, arată că cererile în constatare întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil au caracter autonom. În acest sens, menționează că aceste cereri au un regim juridic propriu și distinct de cel al cererilor privind acordarea despăgubirilor în temeiul art. 253 alin. (4) din Codul civil. În aceste condiții, conchide că tribunalul este instanța competentă material să soluționeze cauzele în care au fost formulate cererile întemeiate pe ambele texte de lege.

9. Nemaifiind alte întrebări pentru reprezentantul procurorului general, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului, declară dezbaterile închise, iar completul de judecată rămâne în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

I. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție și obiectul recursului în interesul legii

10. Prin Hotărârea nr. 233 din 10 noiembrie 2022, Colegiul de conducere al Curții de Apel București a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție cu soluționarea recursului în interesul legii ce vizează *interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil și ale art. 94 pct. 1 lit. h) și k) și art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă, în sensul de a se stabili competența materială de soluționare a cauzelor având ca obiect cereri de constatare a caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, cereri întemeiate pe prevederile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, atunci când acestea sunt formulate simultan cu cereri întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (4) din Codul civil de a se acorda despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat care nu depășesc valoarea de 200.000 lei inclusiv.*

II. Dispozițiile legale supuse interpretării

11. Codul civil

Art. 253 — Mijloace de apărare

„(1) Persoana fizică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate ori amenințate poate cere oricând instanței: (...) c) constatarea caracterului ilicit al faptei săvârșite, dacă tulburarea pe care a produs-o subsistă. (...)

(4) De asemenea, persoana prejudiciată poate cere despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat, dacă vătămarea este imputabilă autorului faptei prejudiciabile. În aceste cazuri, dreptul la acțiune este supus prescripției extinctive.”

12. Codul de procedură civilă

Art. 94 — Judecătoria

„Judecătorii judecă: 1. în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani: (...)

h) cererile privind obligațiile de a face sau de a nu face neevaluabile în bani, indiferent de izvorul lor contractual sau extracontractual, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe; (...)

k) orice alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei inclusiv, indiferent de calitatea părților, profesioniști sau neprofesioniști;” (...)

Art. 95 — Tribunalul

„Tribunalele judecă: 1. în primă instanță, toate cererile care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe;” (...)

III. Orientările jurisprudențiale divergente

13. Autorul sesizării a menționat că instanțele de judecată nu au un punct de vedere unitar asupra problemei de drept ce formează obiectul recursului în interesul legii, în sensul că unele instanțe au stabilit că cererile având ca obiect constatarea caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale formulate simultan cu cererile de acordare a despăgubirilor în cuantum de până la 200.000 lei inclusiv intră în competența judecătorei, iar alte instanțe au stabilit că acestea intră în competența tribunalului.

14. Astfel, *într-o primă orientare jurisprudențială s-a apreciat* că cererile având ca obiect constatarea caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unui drept nepatrimonial, întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, au natura unor capete de cerere accesorii celor având ca obiect plata despăgubirilor pentru daune morale, întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (4) din Codul civil, competența materială fiind stabilită în funcție de criteriul valoric, conform art. 94 pct. 1 lit. k) din Codul de procedură civilă.

15. În fundamentarea acestei orientări s-a argumentat că trebuie luată în considerare Decizia nr. 10 din 23 mai 2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii prin care s-a reținut că plasarea în mod artificial a cererii de a se constata existența faptei ilicite discriminatorii, sub forma unui capăt principal de cerere, nu poate juca vreun rol în determinarea instanței competente să judece acțiunile în angajarea răspunderii delictuale pentru fapte discriminatorii. Această statuare este aplicabilă *mutatis mutandis* și în ipoteza faptei ilicite delictuale, chiar fără conotații discriminatorii.

16. Ca atare, acțiunile întemeiate pe dispozițiile art. 253 din Codul civil reprezintă specii ale acțiunii în răspundere delictuală reglementate de art. 1.349 din același cod, care nu pot fi disociate de despăgubirile solicitate în vederea reparării prejudiciului cauzat. În consecință, cererile întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil cuprind, în mod implicit, solicitarea de a se constata caracterul ilicit al faptei, care reprezintă una dintre condițiile necesare pentru atragerea răspunderii civile delictuale.

17. *În sensul primei orientări* au fost anexate sesizării următoarele hotărâri judecătorești definitive: Sentința civilă nr. 39 din 19 iunie 2017 a Curții de Apel Craiova — Secția I civilă; Sentința civilă nr. 179F din 6 decembrie 2017 a Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori

și de familie; sentințele civile nr. 141/F/CC/2019 din 13 august 2019 și nr. 126/F/CC/2021 din 10 iunie 2021 ale Curții de Apel Cluj — Secția I civilă.

18. *În cadrul primei orientări s-a conturat și o opinie nuanțată* conform căreia cererile întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (1) lit. a)—c) din Codul civil vizează apărarea drepturilor nepatrimoniale și intră în sfera de competență a judecătorei, conform art. 94 pct. 1 lit. h) din Codul de procedură civilă. Aceste cereri vizează, în sens larg, obligații de a face sau de a nu face. În măsura în care acestor capete de cerere principale le este alăturată și solicitarea de reparare a unui prejudiciu, care se circumscrie unui capăt de cerere principal în strânsă legătură cu celelalte, competența se stabilește conform art. 99 alin. (2) din Codul de procedură civilă în considerarea criteriului valoric prevăzut de art. 94 pct. 1 lit. k) din același cod.

19. *Această opinie este reflectată* în următoarele hotărâri judecătorești definitive: sentințele civile nr. 121F din 1 octombrie 2020, nr. 100F din 8 iulie 2021, nr. 41F din 25 martie 2022 ale Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie și Sentința civilă nr. 50F/2020 din 25 iunie 2020 a Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă.

20. *În a doua orientare jurisprudențială s-a apreciat* că cererile având ca obiect constatarea caracterului ilicit al faptei, întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, au natura unor capete de cerere principale, cu caracter autonom, care intră în competența tribunalului, conform art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă.

21. În fundamentarea acestei orientări s-a argumentat că solicitarea de constatare a caracterului ilicit al faptei constituie chiar unul dintre mecanismele alternative, independente, de apărare a drepturilor nepatrimoniale. Aceste mijloace de protecție trebuie valorificate ca mecanisme speciale de apărare a drepturilor nepatrimoniale, care au fost preluate de legiitor din sistemul de drept elvețian.

22. De vreme ce constatarea caracterului ilicit al faptei constituie una dintre variantele primului mod procedural pus la dispoziție de legiitor prin art. 253 alin. (1) din Codul civil [în funcție de etapa de desfășurare a pretinsei încălcări a dreptului nepatrimonial și de durata acesteia, la lit. a)—c)], iar exercitarea lui în același timp cu mijloacele procedurale puse la dispoziție de art. 253 alin. (3) și (4) din același cod nu ridică nicio problemă pentru variantele de la lit. a) și b), aceeași este situația și în privința variantei de la lit. c).

23. S-a apreciat că folosirea adverbului „totodată” pentru mijlocul procedural instituit de art. 253 alin. (3) din Codul civil și a locuțiunii adverbiale „de asemenea” pentru mijlocul procedural pus la dispoziție prin art. 253 alin. (4) din același cod presupune că tipul de cerere reglementat la ultimul alineat se exercită în aceleași condiții cu cel de la alineatul al treilea. Cum mijlocul procedural reglementat la art. 253 alin. (3) din Codul civil se poate exercita în același timp cu cel prevăzut la art. 253 alin. (1) din Codul civil, aceeași soluție legislativă se regăsește și în privința celui de la ultimul alineat al aceluiași articol. Or, având în vedere că aceste solicitări nu se încadrează în vreuna dintre ipotezele reglementate de art. 94 pct. 1 lit. a)—j) din Codul de procedură civilă, ele intră sub incidența dispozițiilor art. 95 pct. 1 din același cod.

24. S-a mai arătat că instanța competentă material nu poate fi stabilită prin raportare la valoarea capătului de cerere prin care se solicită despăgubirile, deoarece prevederile art. 253 din Codul civil reprezintă norme speciale față de normele generale care reglementează răspunderea civilă. În măsura în care s-ar accepta interpretarea conform căreia instanța competentă se determină în funcție de valoarea despăgubirilor solicitate în baza art. 253 alin. (4) din Codul civil, s-ar ajunge la situații

contradictorii, respectiv: dacă s-ar solicita atât constatarea caracterului ilicit al faptei în temeiul art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, cât și despăgubiri al căror quantum s-a situa sub pragul valoric de 200.000 lei inclusiv în temeiul art. 253 alin. (4) din Codul civil, instanța competentă ar fi judecătoria potrivit art. 94 pct. 1 lit. k) din Codul de procedură civilă; însă dacă cererea ar avea ca obiect exclusiv constatarea caracterului ilicit al faptei în temeiul art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, instanța competentă ar fi tribunalul, potrivit art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă.

25. În sensul celei de-a doua orientări au fost anexate sesizării următoarele hotărâri judecătorești definitive: Sentința civilă nr. 4 din 23 ianuarie 2017 a Curții de Apel Craiova — Secția I civilă; Sentința civilă nr. 11/C din 26 aprilie 2017 a Curții de Apel Constanța — Secția I civilă; Decizia civilă nr. 19F/2017 din 14 februarie 2017 a Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă; sentințele civile nr. 150F din 8 decembrie 2020 și nr. 13F din 29 ianuarie 2021 ale Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie; Sentința civilă nr. 167F/2021 din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă; Sentința civilă nr. 89/F/CC/2019 din 2 mai 2019 a Curții de Apel Cluj — Secția I civilă și Decizia civilă nr. 65/F/CC/2021 din 1 aprilie 2021 a Curții de Apel Cluj — Secția I civilă.

IV. Jurisprudența Curții Constituționale

26. Art. 94 pct. 1 lit. h) din Codul de procedură civilă a format obiectul unei excepții de neconstituționalitate care a fost respinsă prin Decizia nr. 152 din 4 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 480 din 10 mai 2021.

V. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

27. În mecanismele de unificare a practicii judiciare nu au fost identificate decizii relevante cu privire la problema de drept supusă dezlegării.

VI. Opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

28. Procurorul general a exprimat un punct de vedere ce corespunde celei de-a doua orientări jurisprudențiale, în sensul că cererea de constatare a caracterului ilicit al faptei săvârșite, în cazul încălcării ori amenințării drepturilor nepatrimoniale ale persoanei fizice, întemeiată pe art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, constituie un capăt de cerere distinct de cel privind obligarea autorului faptei prejudiciabile la acordarea reparației patrimoniale pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat, întemeiată pe art. 253 alin. (4) din Codul civil, fiind o cerere nepatrimonială, de competența materială de primă instanță a tribunalului, potrivit art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă. Acestea reprezintă „mijloace de apărare” ale drepturilor personale nepatrimoniale descrise în cuprinsul art. 252 din Codul civil, putând fi formulate pe cale separată, principală, neîncadrându-se în niciuna dintre dispozițiile art. 94 pct. 1 lit. a)–j) din Codul de procedură civilă. Chiar și în situația în care se formulează simultan cereri întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, care sunt de competența tribunalelor, precum și cereri de acordare a despăgubirilor într-un quantum mai mic de 200.000 lei, care sunt de competența judecătorilor, competența de soluționare aparține tot tribunalului, ca instanță superioară în grad, potrivit dispozițiilor art. 99 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

29. În susținerea acestui punct de vedere, procurorul general a apreciat că soluționarea problemei de drept supuse analizei implică stabilirea raportului dintre capătul de cerere având ca obiect constatarea caracterului ilicit al faptei și cel de acordare a despăgubirilor pentru repararea prejudiciului nepatrimonial.

30. În acest sens, a menționat că din interpretarea gramaticală a art. 253 din Codul civil rezultă că persoana fizică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate ori amenințate

poate cumula mijloacele de apărare reglementate de alin. (1) lit. a)–c) cu cele de la alin. (3) și (4) ale aceluiași articol.

31. Art. 253 alin. (1) din Codul civil prevede posibilitatea în favoarea persoanei fizice de a cere „oricând” instanței constatarea caracterului ilicit al faptei săvârșite, având „totodată” acces la mijloacele de apărare prevăzute de alin. (3) și „de asemenea” de a cere despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat.

32. Inspirându-se din sistemul de drept elvețian, legiuitorul a reglementat un sistem mixt de reparare a prejudiciilor nepatrimoniale, care înglobează atât măsuri nepatrimoniale pentru restabilirea dreptului atins [art. 253 alin. (1)–(3) din Codul civil], cât și măsuri patrimoniale pentru indemnizarea victimei [art. 253 alin. (4) din Codul civil].

33. Caracterul autonom al celor trei tipuri de acțiuni specifice apărării drepturilor nepatrimoniale reiese din condițiile lor de exercitare reglementate de art. 253 din Codul civil.

34. Astfel, măsurile de prevenire și încetare a încălcării unui drept nepatrimonial pot fi dispuse independent de vinovăția autorului (cum ar fi cazul exercitiului unui drept care interferează cu alt drept nepatrimonial), inclusiv înainte de producerea unui prejudiciu [art. 253 alin. (1) lit. a) din Codul civil].

35. Din perspectiva condițiilor ce trebuie îndeplinite pentru admiterea cererii de constatare a caracterului ilicit al faptei, din analiza art. 253 alin. (1) din Codul civil rezultă că trebuie să fi avut loc o încălcare ori o amenințare a drepturilor nepatrimoniale ale persoanei fizice și tulburarea să persiste.

36. În schimb, pentru admiterea cererii de acordare a despăgubirilor sau, după caz, a reparației patrimoniale pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat este necesară o condiție suplimentară, prevăzută expres de alin. (4) al art. 253 din Codul civil, și anume ca vătămarea să fie imputabilă autorului faptei ilicite.

37. Prin urmare, accesul la acest mijloc de apărare este garantat pentru simpla încălcare sau amenințare a dreptului nepatrimonial, îndeplinirea condițiilor necesare pentru angajarea răspunderii delictuale fiind necesară numai pentru capătul de cerere având ca obiect plata despăgubirilor.

38. S-a mai arătat că cererea de constatare a caracterului ilicit al faptei este imprescriptibilă conform art. 2.502 alin. (2) pct. 1 din Codul civil, iar cererea de acordare a despăgubirilor este supusă prescripției extinctive, astfel cum prevede art. 253 alin. (4) teza finală din Codul civil.

39. Autonomia capătului de cerere privind constatarea caracterului ilicit al faptei rezultă din împrejurarea că obiectul său este distinct, condițiile ce trebuie îndeplinite pentru admiterea sa sunt diferite, dreptul la acțiune în sens material este independent și are un regim juridic propriu din perspectiva prescripției extinctive în raport cu cel având ca obiect pretenții.

40. Ca atare, în măsura în care reclamantul înțelege să își construiască demersul său procesual în această manieră, există posibilitatea constatării caracterului ilicit al faptei prin dispozitivul hotărârii și respingerii acțiunii în pretenții ca prescrisă sau ca neîntemeiată, după cum există și posibilitatea admiterii ambelor capete de cerere.

41. Acest raționament juridic este valabil pentru ipoteza în care este neîndoielnică voința reclamantului de a investi instanța cu un capăt de cerere distinct având ca obiect constatarea caracterului ilicit al faptei.

42. În schimb, dacă referirea la caracterul ilicit al faptei reprezintă doar expresia voinței reclamantului de a antama o condiție a răspunderii civile delictuale, menită a asigura obligarea celeilalte părți la plata despăgubirilor, se va considera că acțiunea are un singur capăt de cerere având ca obiect pretenții.

VII. Opinia judecătorilor-raportori

43. Judecătorii-raportori au apreciat că recursul în interesul legii este admisibil și că tribunalul este instanța competentă material în ce privește soluționarea cauzelor având ca obiect cereri de constatare a caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, cereri întemeiate pe prevederile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, atunci când acestea sunt formulate simultan cu cereri întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (4) din Codul civil de a se acorda despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat care nu depășesc valoarea de 200.000 lei inclusiv.

VIII. Înalta Curte de Casație și Justiție

VIII.1. Asupra admisibilității recursului în interesul legii

44. Prin Hotărârea nr. 233 din 10 noiembrie 2022, Colegiul de conducere al Curții de Apel București a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție cu soluționarea recursului în interesul legii ce vizează *interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil și ale art. 94 pct. 1 lit. h) și k) și art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă, în sensul de a se stabili competența materială de soluționare a cauzelor având ca obiect cereri de constatare a caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, cereri întemeiate pe prevederile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, atunci când acestea sunt formulate simultan cu cereri întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (4) din Codul civil de a se acorda despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat care nu depășesc valoarea de 200.000 lei inclusiv*, întrucât problema de drept ar fi primit o dezlegare diferită în practica instanțelor judecătorești din țară, sens în care au fost anexate hotărâri judecătorești definitive, în majoritate pronunțate în cadrul procedurii regulatorului de competență.

45. Verificând regularitatea investiției, prin prisma dispozițiilor legale incidente, art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă, Înalta Curte de Casație și Justiție reține următoarele aspecte.

46. Art. 514 din Codul de procedură civilă stabilește că pentru acuratețea interpretării și aplicării unitare a legii de către toate instanțele judecătorești, colegiile de conducere ale curților de apel au îndatorirea să solicite Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit.

47. Potrivit art. 515 din Codul de procedură civilă *„recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.”*

48. Așadar, textele legale menționate anterior determină aria restrictivă a examinării pe care o face Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursului în interesul legii și stabilesc mecanismul, scopul și condițiile de admisibilitate care trebuie îndeplinite cumulativ, respectiv: sesizarea să aibă ca obiect o problemă de drept, această problemă de drept să fi fost dezlegată diferit de instanțele judecătorești, dovada soluționării diferite să se facă prin hotărâri definitive, iar hotărârile judecătorești să fie anexate cererii.

49. Nu în ultimul rând, este necesar ca sesizarea să fie de natură să ducă la atingerea scopului recursului în interesul legii, respectiv unificarea jurisprudenței divergente prin asigurarea interpretării și aplicării textelor de lege supuse examinării, sub forma unei dezlegări de principiu.

50. Astfel, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a statuat deja, prin Decizia nr. 11 din 23 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 525 din 13 iulie 2016, că *premisele recursului în interesul legii sunt acelea ca dispoziția legală ce conține reglementări îndoielnice, lacunare, neclare, să fie lămurită sub aspectul interpretării, pentru înlăturarea unei aplicări neunitare a acesteia.*

51. Din perspectiva celor expuse și a dispozițiilor legale enunțate se constată că, în cauză, sunt îndeplinite cumulativ condițiile impuse de art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă, în ce privește admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație Justiție de către Colegiul de conducere al Curții de Apel București, respectiv este îndeplinită atât cerința legală privind titularul sesizării, cât și cea vizând dezlegarea diferită, prin hotărâri judecătorești definitive, a problemei de drept ce vizează interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil și ale art. 94 pct. 1 lit. h) și k) și art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă, în ce privește competența materială a instanțelor, în soluționarea cauzelor având ca obiect cereri de constatare a caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, cereri întemeiate pe prevederile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, atunci când acestea sunt formulate simultan cu cereri întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (4) din Codul civil de a se acorda despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat care nu depășesc valoarea de 200.000 lei inclusiv.

VIII.2. Asupra fondului recursului în interesul legii

52. Înalta Curte de Casație și Justiție reține că, în esență, problema de drept ce constituie obiectul sesizării vizează stabilirea competenței materiale a instanței în ce privește acțiunile având ca obiect cereri în constatarea caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, cereri întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, atunci când acestea sunt formulate simultan cu cereri întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (4) din Codul civil, de a se acorda despăgubiri care nu depășesc valoarea de 200.000 lei inclusiv.

53. Din această perspectivă se apreciază că în examinarea problemei de drept enunțate se impune analiza dispozițiilor art. 253 și ale art. 1.391 din Codul civil și ale art. 94 și 95 din Codul de procedură civilă.

54. Prioritar analizei acestor dispoziții trebuie precizat că dispozițiile art. 252—257 din Codul civil sunt inspirate din dispozițiile art. 28 și 29 din Codul civil elvețian, în care se consideră că gravitatea prejudiciului moral poate fi diminuată de satisfacția pe care victima a primit-o prin hotărârea de constatare a caracterului ilicit al faptei, care este publicată sau, după caz, comunicată unor terți.

55. Așadar, având ca reper modelul elvețian (dispozițiile art. 28 și 29 din Codul civil elvețian modificat în anul 1983), o reglementare relativ modernă, cu o jurisprudență deja conturată, intenția legiuitorului a fost aceea de a oferi în noul Cod civil o reglementare unitară privind mijloacele de protejare a drepturilor nepatrimoniale, punând la dispoziția persoanei interesate mijloace moderne și flexibile pentru repararea prejudiciilor nepatrimoniale, atât prin măsuri menite să restabilească dreptul atins, cât și prin compensații materiale, mijloace care pot fi cumulate, păstrându-și, însă, caracterul distinct.

56. Astfel, art. 253 din Codul civil, referindu-se la mijloacele de apărare a drepturilor nepatrimoniale, concluzie ce rezultă din denumirea marginală a textului „Mijloace de apărare” și cea a titlului V „Apărarea drepturilor nepatrimoniale” din cartea I „Despre persoane” din Codul civil, prevede că:

„(1) Persoana fizică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate ori amenințate poate cere oricând instanței:

a) interzicerea săvârșirii faptei ilicite, dacă aceasta este iminentă;

b) încetarea încălcării și interzicerea pentru viitor, dacă aceasta durează încă;

c) constatarea caracterului ilicit al faptei săvârșite, dacă tulburarea pe care a produs-o subzistă.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în cazul încălcării drepturilor nepatrimoniale prin exercitarea dreptului la libera exprimare, instanța poate dispune numai măsurile prevăzute la alin. (1) lit. b) și c).

(3) *Totodată, cel care a suferit o încălcare a unor asemenea drepturi poate cere instanței să îl oblige pe autorul faptei să îndeplinească orice măsuri socotite necesare de către instanță spre a ajunge la restabilirea dreptului atins, cum sunt:*

a) *obligarea autorului, pe cheltuiala sa, la publicarea hotărârii de condamnare;*

b) *orice alte măsuri necesare pentru încetarea faptei ilicite sau pentru repararea prejudiciului cauzat.*

(4) *De asemenea, persoana prejudiciată poate cere despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat, dacă vătămarea este imputabilă autorului faptei prejudiciabile. În aceste cazuri, dreptul la acțiune este supus prescripției extinctive.”*

Art. 1.391 din Codul civil, cu denumirea marginală „Repararea prejudiciului nepatrimonial”, prevede:

„(1) *În caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății, poate fi acordată și o despăgubire pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială.*

(2) *Instanța judecătorească va putea, de asemenea, să acorde despăgubiri ascendenților, descendenților, fraților, surorilor și soțului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, precum și oricărei alte persoane care, la rândul ei, ar putea dovedi existența unui asemenea prejudiciu.*

(3) *Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor inerente personalității oricărui subiect de drept va putea fi cedat numai în cazul când a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.*

(4) *Dreptul la despăgubire, recunoscut potrivit dispozițiilor prezentului articol, nu trece la moștenitori. Aceștia îl pot însă exercita, dacă acțiunea a fost pornită de defunct.*

(5) *Dispozițiile art. 253—256 rămân aplicabile.”*

Dispozițiile art. 94 din Codul de procedură civilă prevăd că:

„Judecătorile judecă:

1. *În primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani: (...)*

h) *cererile privind obligațiile de a face sau de a nu face neevaluabile în bani, indiferent de izvorul lor contractual sau extracontractual, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe; (...)*

k) *orice alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei inclusiv, indiferent de calitatea părților, profesioniști sau neprofesioniști; (...)*

Dispozițiile art. 95 din Codul de procedură civilă prevăd că:

„Tribunalele judecă:

1. *În primă instanță, toate cererile care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe; (...)*

57. Din perspectiva dispozițiilor legale enunțate, în ce privește problema de drept ce formează obiectul sesizării, se constată că, în analiza dispozițiilor art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, raportat la art. 253 alin. (4) din Codul civil, se impune lămurirea cu prioritate a următoarelor aspecte:

a) care este raportul dintre capătul de cerere având ca obiect constatarea caracterului ilicit al faptei, pe de o parte, și cel privind acordarea despăgubirilor pentru acoperirea prejudiciului nepatrimonial produs, pe de altă parte, respectiv dacă cererea având ca obiect constatarea caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unui drept nepatrimonial, întemeiată pe dispozițiile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, are natura unui capăt de cerere autonom, distinct de cel având ca obiect plata despăgubirilor pentru daune morale, întemeiat pe dispozițiile art. 253 alin. (4) din Codul civil, sau reprezintă doar o specie a acțiunii în răspundere civilă delictuală reglementate de art. 1.349 din Codul civil, care nu poate fi disociată de despăgubirile solicitate în vederea reparării prejudiciului cauzat, întrucât prin

aceasta se solicită, în mod implicit, constatarea existenței faptei ilicite, care reprezintă una dintre condițiile necesare pentru atragerea răspunderii civile delictuale;

b) în ipoteza în care s-ar considera că există două capete de cerere distincte și autonome, se impune a se stabili care este natura juridică a cererii întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (1) lit. a)—c) din Codul civil, respectiv dacă aceasta are natura juridică a unei acțiuni în constatare (în apărarea unui drept nepatrimonial) care, nefăcând parte din categoria acțiunilor enumerate de art. 94 pct. 1 lit. a)—k) din Codul de procedură civilă pentru a intra în competența de soluționare a judecătoriei, va fi de competența tribunalului, potrivit art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă, sau dacă vizează, în sens larg, obligații de a face sau de a nu face, ce intră în competența de soluționare a judecătoriei, conform art. 94 pct. 1 lit. h) din Codul de procedură civilă;

c) care este instanța competentă material atunci când cele două capete de cerere (*constatarea caracterului ilicit al faptei și plata despăgubirilor care nu depășesc valoarea de 200.000 lei inclusiv*) sunt formulate simultan în acțiunea întemeiată pe dispozițiile art. 253 alin. (4) din Codul civil.

58. Cu referire la primul aspect, ce vizează raportul dintre cele două cereri, Înalta Curte de Casație și Justiție reține că cererea de constatare a caracterului ilicit al faptei săvârșite, în cazul încălcării ori al amenințării drepturilor nepatrimoniale ale persoanei fizice, întemeiată pe art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, constituie un capăt de cerere distinct de cel privind obligarea autorului faptei prejudiciabile la acordarea reparației patrimoniale pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat, întemeiată pe art. 253 alin. (4) din Codul civil.

59. Astfel, din analiza dispozițiilor art. 253 din Codul civil rezultă că persoana fizică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate ori amenințate are la dispoziție mai multe mecanisme alternative și independente de apărare, prevăzute de alin. (1) lit. a)—c), respectiv la alin. (3) și (4) ale aceluiași articol, mecanisme ce pot fi cumulate.

60. Ideea caracterului cumulativ al mijloacelor de apărare prevăzute de alin. (1), (3) și (4) ale textului legal analizat rezultă din interpretarea gramaticală și sistemică a acestuia, termenii folosiți de legiuitor conducând în mod neechivoc la această concluzie.

61. Astfel, în alin. (1) se menționează că persoana poate cere „oricând” instanței constatarea caracterului ilicit al faptei săvârșite, având „totodată” acces la mijloacele de apărare prevăzute de alin. (3) și „de asemenea” posibilitatea de a cere despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat, potrivit alin. (4).

62. Așadar, art. 253 din Codul civil reglementează un sistem mixt de reparare a prejudiciilor nepatrimoniale, fiind prevăzute atât măsuri cu caracter nepatrimonial pentru restabilirea drepturilor nepatrimoniale încălcate sau amenințate [cele de la alin. (1) și (3)], cât și măsuri cu caracter patrimonial [conform alin. (4)], posibilitatea cumulului mijloacelor de apărare fiind incontestabilă.

63. Folosirea adverbului „totodată” pentru mijlocul procedural pus la dispoziția persoanei interesate prin art. 253 alin. (3) din Codul civil și a locuțiunii adverbiale „de asemenea” pentru mijlocul procedural pus la dispoziție prin art. 253 alin. (4) din același cod presupune că tipul de cerere reglementată de alin. (4) (*acordarea de despăgubiri sau a unei reparații patrimoniale*) se exercită în aceleași condiții cu cererea de la alin. (3) (*obligarea autorului, pe cheltuiala sa, la publicarea hotărârii de condamnare; orice alte măsuri necesare pentru încetarea faptei ilicite sau pentru repararea prejudiciului cauzat*).

64. Cum cererea de la alin. (3) al art. 253 din Codul civil se poate exercita în același timp cu cea reglementată de primul alineat al aceluiași text legal, aceeași soluție trebuie adoptată și pentru cererea de la alin. (4) al textului legal enunțat.

65. Cu alte cuvinte, cererea prin care persoana prejudiciată solicită, în temeiul art. 253 alin. (4) din Codul civil, despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul ce i-a fost cauzat poate fi formulată concomitent cu cererea de constatare a caracterului ilicit al faptei săvârșite, în temeiul art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, întrucât persoana interesată nefiind obligată să opteze pentru una dintre ele, rezultă că fiecare dintre aceste cereri își păstrează caracterul autonom și distinct.

66. Sub un alt aspect, din cuprinsul art. 253 alin. (1) din Codul civil rezultă că, pentru admiterea cererii de constatare a caracterului ilicit al faptei, trebuie să fi avut loc o încălcare ori o amenințare a drepturilor nepatrimoniale ale persoanei fizice și tulburarea trebuie să persiste, în timp ce, pentru admiterea cererii de acordare a despăgubirii sau, după caz, a reparației patrimoniale pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat, este necesară o condiție suplimentară, expres prevăzută de alin. (4) al art. 253 din Codul civil, și anume ca vătămarea să fie imputabilă autorului faptei ilicite.

67. Cu alte cuvinte, pentru admiterea cererii de constatare a caracterului ilicit al faptei nu este neapărat necesară îndeplinirea condițiilor răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie, în concret, accesul la acest mijloc de apărare fiind garantat pentru simpla încălcare sau amenințare a dreptului nepatrimonial, dar, în ceea ce privește capătul de cerere având ca obiect acordarea de despăgubiri, cerințele răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie trebuie să fie îndeplinite.

68. În aceste condiții, cererea întemeiată pe art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil nu poate fi considerată o specie a acțiunii în răspundere civilă delictuală întrucât constatarea caracterului ilicit al faptei, în temeiul textului legal menționat, este considerată de legiuitor ca fiind chiar una dintre modalitățile de apărare prevăzute în favoarea persoanei ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate sau amenințate, pe când, în cazul acțiunii în răspundere civilă delictuală, caracterul ilicit al faptei constituie doar una dintre condițiile cumulative ce trebuie îndeplinite pentru admiterea acțiunii, finalitatea urmărită fiind acoperirea prejudiciului cauzat prin săvârșirea faptei ilicite, prejudiciu care poate fi patrimonial sau nepatrimonial.

69. Distincția este și mai clară prin raportare la natura juridică a celor două cereri, cererea întemeiată pe art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil fiind una în constatare, în timp ce acțiunea în răspundere civilă delictuală este o acțiune în realizare.

70. În sprijinul tezei potrivit căreia cererea de constatare a caracterului ilicit al faptei nu constituie o formă de răspundere civilă delictuală vin atât denumirea marginală a art. 253 din Codul civil „Mijloace de apărare” (a drepturilor nepatrimoniale), cât și topografia textului.

71. Astfel, art. 253 din Codul civil este situat în titlul V „Apărarea drepturilor nepatrimoniale” din cartea I a Codului civil, „Despre persoane”, în timp ce art. 1.391 din Codul civil este situat în secțiunea a 6-a „Repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale” a capitolului IV „Răspunderea civilă” din titlul II „Izvoarele obligațiilor” al cărții a V-a „Despre obligații”.

72. Art. 1.391 din Codul civil, cu denumirea marginală „Repararea prejudiciului nepatrimonial”, prevede la alin. (5) că „dispozițiile art. 253—256 rămân aplicabile”, ceea ce conduce la concluzia că aceste din urmă dispoziții legale nu au fost concepute ca o formă de reparare a prejudiciului nepatrimonial, ca efect al îndeplinirii cerințelor răspunderii civile delictuale, însă ele vor fi incidente și în aceste situații, rămânând aplicabile, astfel cum prevede, în mod explicit, textul.

73. Cu alte cuvinte, sfera de aplicare a art. 253—256 din Codul civil este mai amplă decât aceea a ipotezelor de răspundere civilă delictuală tipică pentru fapta proprie, incluzând și ipotezele de lipsă a vinovăției, împrejurare față de care nu se poate aprecia că cererea de constatare a caracterului ilicit al faptei ar avea un rol pur argumentativ și că ar constitui o simplă afirmare a uneia dintre condițiile răspunderii civile delictuale.

74. Autonomia capătului de cerere privind constatarea caracterului ilicit al faptei față de cererea având ca obiect acordarea despăgubirilor mai rezultă și din împrejurarea că dreptul la acțiune în sens material este independent și are un regim juridic aparte din perspectiva prescripției extinctive în raport cu cel având ca obiect acordarea despăgubirilor.

75. Astfel, art. 253 alin. (4) teza finală din Codul civil prevede în mod expres că dreptul la acțiunea în despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial este supus prescripției extinctive. În schimb, cererea de constatare a caracterului ilicit al faptei este imprescriptibilă, prin raportare la dispozițiile art. 2.502 alin. (2) pct. 1 din Codul civil, care stabilesc că acțiunea pentru apărarea unui drept nepatrimonial este imprescriptibilă, cu excepția cazului în care prin lege se dispune altfel.

76. Ca atare, în situația în care reclamantul înțelege să promoveze o cerere de constatare a caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, întemeiată pe prevederile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, simultan cu o cerere în despăgubire, întemeiată pe dispozițiile art. 253 alin. (4) din același cod, există posibilitatea constatării caracterului ilicit al faptei prin dispozitivul hotărârii judecătorești și a respingerii acțiunii în pretenții ca prescristă sau ca neîntemeiată, după caz, după cum există și posibilitatea admiterii ambelor capete de cerere.

77. În cazul în care s-ar considera că cererea de constatare a caracterului ilicit al faptei nu constituie un capăt de cerere distinct, o eventuală admitere a excepției prescripției dreptului la acțiunea în pretenții ar face ca acest capăt de cerere să rămână nesoluționat, în pofida unor norme care stabilesc caracterul său imprescriptibil, ceea ce nu poate fi acceptat.

78. În considerarea acestor argumente, se impune concluzia că cererea de constatare a caracterului ilicit al faptei săvârșite, în cazul încălcării ori al amenințării drepturilor nepatrimoniale ale persoanei fizice, întemeiată pe art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, constituind prin ea însăși o măsură reparatorie (*de natură nepatrimonială*) a prejudiciilor nepatrimoniale, reglementată distinct de celelalte mijloace juridice de protejare a drepturilor nepatrimoniale cuprinse în art. 253 alin. (3) și (4) din Codul civil, are caracter autonom față de cererea privind obligarea autorului faptei prejudiciabile la acordarea reparației patrimoniale pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat, întemeiată pe art. 253 alin. (4) din Codul civil.

79. În ceea ce privește cea de-a doua chestiune în discuție, referitoare la natura juridică a cererii întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, Înalta Curte de Casație și Justiție reține că acțiunea în constatarea caracterului ilicit al faptei este o acțiune nepatrimonială (în apărarea unui drept nepatrimonial), prin care se tinde la restabilirea dreptului nepatrimonial încălcat, care, nefăcând parte din categoria acțiunilor enumerate de art. 94 pct. 1 lit. a)—k) din Codul de procedură civilă, nu intră în competența de soluționare a judecătoriei, astfel că va fi de competența tribunalului, ca instanță de drept comun, potrivit art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă, care prevede că tribunalele judecă în primă instanță toate cererile care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe.

80. Nu se poate considera că o astfel de acțiune ar viza, în sens larg, obligații de a face sau de a nu face, ce intră în competența de soluționare a judecătoriei, conform art. 94 pct. 1 lit. h) din Codul de procedură civilă, întrucât pe calea acesteia nu

se urmărește stabilirea sau interzicerea unei anumite conduite, a unei îndatoriri etc., ci se tinde la constatarea existenței unui drept nepatrimonial.

81. Or, cererile de apărare a drepturilor nepatrimoniale la care se referă art. 253 alin. (1)—(3) din Codul civil excedează prin conținutul lor sferei „obligațiilor de a face sau de a nu face neevaluabile în bani”, fiind, astfel, de competența tribunalului, în temeiul art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă.

82. Nu se poate reține că o astfel de acțiune, în constatare, ar fi inadmisibilă în raport cu dispozițiile art. 35 din Codul de procedură civilă, întrucât reclamantul ar avea la îndemână acțiunea în despăgubire, pentru că, din modul de reglementare a mijloacelor de apărare a drepturilor nepatrimoniale, rezultă că

poate exista un cumul de măsuri, fiecare având natura sa specifică, motiv pentru care este evident că acțiunea în despăgubire nu constituie acțiunea în realizare corespondentă.

83. Din perspectiva celor expuse, în raport cu dispozițiile art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă, Înalta Curte de Casație și Justiție reține că tribunalul este instanța competentă material să judece acțiunile având ca obiect cereri de constatare a caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, cereri întemeiate pe prevederile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, atunci când acestea sunt formulate simultan cu cereri întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (4) din Codul civil de a se acorda despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat, care nu depășește valoarea de 200.000 lei inclusiv.

84. Pentru aceste considerente, în temeiul dispozițiilor art. 517 alin. (1) din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil și ale art. 94 pct. 1 lit. h) și k) și art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă, tribunalul este instanța competentă material în ce privește soluționarea cauzelor având ca obiect cereri de constatare a caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, cereri întemeiate pe prevederile art. 253 alin. (1) lit. c) din Codul civil, atunci când acestea sunt formulate simultan cu cereri întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. (4) din Codul civil de a se acorda despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat care nu depășesc valoarea de 200.000 lei inclusiv.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 13 martie 2023.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent,
Cristian Balacciu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

